

Stanovení podmínek užití otevřených dat

Ve zkratce: Návod na vytvoření licenčních oprávnění pro bezproblémové užití otevřených dat

S publikací otevřených dat je spojeno možné porušení autorských a databázových práv, která se k danému obsahu mohou vázat. Možnou překážkou je i situace, kdy jsou součástí distribuce datové sady osobní údaje. Před publikací je nezbytné vypořádat se s těmito překážkami poskytnutím licencí tam, kde je to nezbytné a možné. V případě, že data, ani žádná jejich součást, nejsou jakkoli chráněna, je vhodné uvést tuto informaci, za účelem zvýšení právní jistoty budoucích uživatelů dat.

Tento návod provede Poskytovatele dat problematikou licencování práv duševního vlastnictví k datům určeným k publikaci v režimu otevřených dat. Ukáže také, jak upozornit příjemce dat na výskyt osobních údajů v poskytované datové sadě. V této podkapitole jsou představeny doporučené možnosti nastavení podmínek užití. Samotný návod je rozdělený do čtyř částí, podle práv, se kterými se při zveřejňování otevřených dat setkáváme. Každá část se pak skládá z několika kroků a komentáře k relevantním zákonným ustanovením. První část se týká možné autorskoprávní ochrany prvků databáze, druhá část se týká autorskoprávní ochrany databází a jejich struktury, třetí část se týká zvláštních databázových práv pořizovatele databáze a čtvrtá část se týká osobních údajů v distribuci datové sady.

Před publikací otevřených dat je nezbytné připojit k nim informaci o tom, zda a jak jsou chráněna z hlediska práv duševního vlastnictví. K tomu doporučujeme následující způsoby licencování:

I. Veřejná licence CC BY 4.0, kterou vykonavatel autorského práva umožňuje volné užití svých děl za předpokladu, že uživatel díla jej uvede jako autora (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Dále je pro její korektní použití třeba uvést rovněž název díla, odkaz na jeho původní umístění a odkaz na znění licence. Zkušenost zatím říká, že použití CC BY 4.0 bude spíše výjimečné. Tuto licenci použijte v následujících případech:

1. Data jsou chráněna jako originální databáze dle § 2 odst. 2 Autorského zákona (tedy, je chráněna jejich struktura) a zároveň nemohou být úředním dílem dle § 3 písm. a) Aut. Z.
2. Data obsahují autorskoprávně chráněná díla a zároveň můžete tato díla dále licencovat. Pokud je licencovat nemůžete, nelze je ani poskytnout jako otevřená data.

II. Veřejná licence CC0, která slouží jako prostředek ke vzdání se databázových práv pořizovatele databáze (<https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/>). Díky tomu bude moci každý vytěžovat a zužitkovat obsah databáze – což je výsledek, kterého chceme otevřenými daty dosáhnout. Použijte se častěji než licence CC BY 4.0, zejména proto, že se na zvláštní práva pořizovatele databáze vztahuje výjimka úředního díla až v případě databází pořízených po 1. 1. 2017. Použijte se tehdy, když:

- Při tvorbě databáze byl učiněn pořizovatelem databáze (orgánem veřejné správy) pořízením obsahu (zanesením dat do databáze), jeho ověřením nebo předvedením (zveřejněním) kvantitativně nebo kvalitativně podstatný vklad. Ten může být vyjádřen penězi, tak dalšími způsoby. Pokud je databáze úředním dílem, licencovat není potřeba.

III. V případě že distribuce datové sady obsahuje osobní údaje, je třeba na tento fakt upozornit.

IV. Pokud poskytovaná data nejsou jakkoli chráněna, je vhodné tuto informaci výslovně sdělit, aby se tak zvýšila právní jistota příjemce dat.

Obecně platí, že licence je potřebná jen tam, kde je poskytován obsah chráněný některým právem duševního vlastnictví. Zároveň může být udělena jen tehdy, když je k tomu poskytovatel otevřených dat oprávněn (např. má možnost udělovat podlicence). V případech, kdy je poskytován obsah, který není nijak zatížen právy duševního vlastnictví, se licence nesmí nikde u dat objevit (“jen tak pro jistotu”). Licence je v českém kontextu specifický typ smlouvy, která se používá právě při udělení oprávnění užít obsah chráněný právy duševního vlastnictví. Její umístění v jiných případech je právně nesmyslné a jen povede ke zmatení příjemců dat.

Pro vytvoření správného katalogizačního záznamu včetně udělení licencí vám pomůže [tento interaktivní formulář](#), který ve svém druhém kroku obsahuje předchystané doporučené volby licencování nebo upozornění na fakt, že daný obsah poskytovaný sada neobsahuje.

Příklad formuláře:

Podmínky užití distribuce ⓘ

<small>Autorské dílo</small> Neobsahuje autorská díla	?	<small>Jména autorů díla</small>	?	<small>Odkaz na vlastní licenci k autorskému dílu</small>	?
<small>Originální databáze</small> Není autorskoprávně chráněnou databází	?	<small>Jména autorů originální databáze</small>	?	<small>Odkaz na vlastní licenci k originální databázi</small>	?
<small>Zvláštní právo pořizovatele databáze</small> Není chráněna zvláštním právem pořizovatele databáze	?			<small>Odkaz na vlastní licenci týkající se zvláštního práva pořizovatele...</small>	?
<small>Osobní údaje</small> Neobsahuje osobní údaje	?				

Rozhodovací diagram pro stanovení podmínek užití a licencování chráněného obsahu

Krok 2 – Pokud data autorská díla obsahují, musíte zjistit, zda lze tato díla licencovat. Pokud jste autorem vy (tj. např. orgán veřejné správy, resp. váš zaměstnanec), můžete licenci CC BY 4.0 udělit bez dalšího. Pokud je autorem třetí osoba, musíte zjistit, zda licenční smlouva, která vás opravňuje k užívání díla, obsahuje výslovně uvedenou možnost udělovat podlicence a jak je tato podlicence specifikovaná. Pokud to podlicenční právo dovolí, můžete dílo licencovat licencí CC BY 4.0. Pokud ne, použijte vlastní licenci odpovídající možnostem udělení podlicence.

Krok 3a - Pokud distribuce obsahuje větší množství děl, odkaz na konkrétní licenci musí být umístěn u každého díla. Korektní užití licence CC BY zní: “<Název díla> je autorským dílem <Název organizace nebo jméno autora> a je zveřejněna pod licencí CC BY 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Dílo je možné použít za splnění licenčních podmínek.” Do katalogizačního záznamu distribuce pak v položce „Autorské dílo“ uveďte možnost „Obsahuje více autorských děl“.

Příklad:

Podmínky užití distribuce ?

1 Autorské dílo	Obsahuje více autorských děl	?	Jména autorů díla	?
Originální databáze	Není autorskopravně chráněnou databází	?	Jména autorů originální databáze	?
Zvláštní právo pořízovatele databáze	Není chráněna zvláštním právem pořízovatele databáze	?		
Osobní údaje	Neobsahuje osobní údaje	?		

Krok 3b - Pokud je distribuce sama jedním autorským dílem (např. dílo kartografické), je možné licenci uvést přímo v katalogizačním záznamu distribuce. Licenční podmínky použijte tak, že při katalogizaci distribuce uvedete do části katalogizačního záznamu „Autorské dílo“ uvedete „Autorské dílo licencované CC BY 4.0“. Zkontrolujte si, že ostatní nezbytné informace pro právoplatné udělení licence (identifikace díla a její autor) jsou uvedené v dalších částech katalogizačního záznamu (název datové sady a její distribuce a název publikující instituce případně jméno autora).

Příklad:

Podmínky užití distribuce ?

1 Autorské dílo	Autorské dílo licencované CC BY 4.0	?	Jména autorů díla	Martin Světák	X
Originální databáze	Není autorskopravně chráněnou databází	?	Jména autorů originální databáze		
Zvláštní právo pořízovatele databáze	Není chráněna zvláštním právem pořízovatele databáze	?			
Osobní údaje	Neobsahuje osobní údaje	?			

Krok 3 – Pokud dílo licencovat nelze, musíte ho z poskytovaného obsahu odstranit.

Autorskoprávní ochrana databáze jako díla

Tato ochrana je založena [§ 2 odst. 2 a 5 Autorského zákona](#) a chráněny jsou takové databáze, které jsou „způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu autorovým vlastním duševním výtvořem“. Chráněna je tedy originální struktura, systém řazení údajů a podobně, tedy kostra, do které se samotné údaje vkládají. Takové databázi se říká „originální databáze“. Příkladem originální databáze může být obchodní rejstřík, který je však zároveň úředním dílem.

Krok 1 – Zjistěte, jestli distribuce, kterou publikujete, naplňuje znaky originální databáze. Pokud tyto znaky nenaplňuje, můžete je bez dalšího zveřejnit.

Krok 2 – Pokud znaky naplňuje, ověřte, zda existuje veřejný zájem na vyloučení autorskoprávní ochrany dle [§ 3 písm. a\) autorského zákona](#), tak aby databáze byla úředním dílem. Ve většině případů tento zájem existovat bude.

Krok 3 – Pokud je databáze úředním dílem, nebrání vám autorskoprávní ochrana originální databáze v jejím zveřejnění v režimu otevřených dat.

Krok 4a – Pokud originální databáze není úředním dílem, a zároveň jste oprávněni licenci udělit, použijte licenční podmínky CC BY 4.0. Licenční podmínky použijte tak, že při katalogizaci distribuce uvedete do části katalogizačního záznamu „Databáze jako autorské dílo“ uvedete „Databáze licencována CC BY 4.0“. Zkontrolujte si, že ostatní nezbytné informace pro právoplatné udělení licence (identifikace databáze-díla a její autor) jsou uvedené v dalších částech katalogizačního záznamu (název datové sady a její distribuce a název publikující instituce případně jméno autora).

Příklad:

Podmínky užití distribuce ⓘ

<small>Autorské dílo</small> 1 Neobsahuje autorská díla	?	<small>Jména autorů díla</small>	?
<small>Originální databáze</small> 2 Databáze licencována CC BY 4.0	?	<small>Jména autorů originální databáze</small> Tomáš Jednička	× ?
<small>Zvláštní právo pořizovatele databáze</small> 3 Není chráněna zvláštním právem pořizovatele databáze	?		
<small>Osobní údaje</small> 4 Neobsahuje osobní údaje	?		

Krok 4b – Pokud originální databáze není úředním dílem, jste oprávněni licenci udělit, a zároveň si nepřejete použít veřejnou licenci Creative commons, uveďte při katalogizaci distribuce do části katalogizačního záznamu „Autorskoprávní ochrana databáze jako díla“ odkaz na Vaši zvolenou licenci. Tato varianta je silně nedoporučovaná.

Zvláštní práva pořizovatele databáze

Tato ochrana je založena [§ 88 a následujícími Autorského zákona](#). Zvláštní databázová práva chrání investice vynaložené při zřízení databáze, ověření uvedených dat, nebo jejich publikaci. Práva vznikají, pokud pořízení, ověření nebo předvedení obsahu databáze představuje kvalitativně nebo kvantitativně podstatný vklad. Držitelem práv je pořizovatel databáze, což je osoba, která na svou

odpovědnost porídí databázi, nebo pro kterou tak z jejího podnětu učiní jiná osoba. Zvláštních databázových práv se dá plně vzdát, na rozdíl od autorských práv. Příkladem databáze chráněné zvláštními právy pořizovatele databáze je databáze právních předpisů.

Krok 1 – Ověřte, zda k datům vznikla zvláštní práva pořizovatele databáze. Pokud byl učiněn při vkládání dat, jejich validaci, nebo publikaci kvantitativně nebo kvalitativně podstatný vklad, tak práva vznikla. Tento vklad, obvykle vyjádřen formou finanční investice, musí být podstatný, zdaleka ne všechny databáze na tuto ochranu dosáhnou.

Krok 2 – Pokud je podstatný vklad přítomný a zvláštní databázová práva pořizovatele databáze vznikla, ověřte, zda existuje veřejný zájem na vyloučení ochrany dle § 3 písm. a) autorského zákona, tak aby databáze byla úředním dílem. Ve většině případů tento zájem existovat bude.

Krok 3 - Pokud zvláštní práva pořizovatele databáze nevznikla, nebo pokud se na ně aplikuje výjimka úředního díla, můžete data volně publikovat.

Krok 4a - Pokud v daném případě není možné aplikovat výjimku úředního díla na zvláštní práva pořizovatele databáze, použijte licenci CC0, čímž se těchto práv vzdáte. Licenci CC0 udělíte (tedy práv se vzdáte) tak, že při katalogizaci distribuce uvedete do části katalogizačního záznamu „Zvláštní právo pořizovatele databáze“ uvedete „Licence CC0“.

Příklad:

Podmínky užití distribuce ⓘ

1 Autorské dílo Neobsahuje autorská díla	?	Jména autorů díla	?
2 Originální databáze Není autorskoprávně chráněnou databází	?	Jména autorů originální databáze	?
3 Zvláštní právo pořizovatele databáze Licencováno CC0	?		
4 Osobní údaje Neobsahuje osobní údaje	?		

Krok 4b - Pokud v daném případě není možné aplikovat výjimku úředního díla na zvláštní práva pořizovatele databáze, a zároveň si nepřejete se práv vzdát, ale například je licencovat pod jinou veřejnou licenci, uvedete při katalogizaci distribuce do části katalogizačního záznamu „Zvláštní databázová práva pořizovatele databáze“ odkaz na Vámi zvolenou licenci. Jako příklad může sloužit „Licence CC BY 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)“, v takovém případě si zkontrolujte, že ostatní nezbytné informace pro právoplatné udělení licence (identifikace databáze a její pořizovatel) jsou uvedené v dalších částech katalogizačního záznamu (název datové sady a její distribuce a název publikující instituce). Odkázat můžete i na veřejnou licenci dle vlastní volby. Tato varianta je opět silně nedoporučovaná.

Data s osobními údaji

Pokud data obsahují osobní údaje, je třeba o této skutečnosti informovat příjemce dat ve smyslu následujícího textu:

Poskytovaná distribuce datové sady obsahuje osobní údaje ve smyslu [nařízení](#)

Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů). Příjemce této distribuce datové sady se stává správcem osobních údajů. Vzhledem k tomu musí plnit zákonné povinnosti, které mu z účinné právní úpravy ochrany osobních údajů vyplývají.

Do katalogizačního záznamu proto vložte hypertextový odkaz na stránku, která tento text obsahuje ([Distribuce datové sady obsahuje osobní údaje](#)).

Pokud pro katalogizaci využíváte našeho [průvodce registrací datové sady](#), vyplňte v případě, že datová sada obsahuje osobní údaje, tuto skutečnost do položky Osobní údaje.

Příklad:

Podmínky užití distribuce ⓘ

<small>Autorské dílo</small>	1 Neobsahuje autorská díla	?	<small>Jména autorů díla</small>	?
<small>Originální databáze</small>	2 Není autorskoprávně chráněnou databází	?	<small>Jména autorů originální databáze</small>	?
<small>Zvláštní právo pořizovatele databáze</small>	3 Není chráněna zvláštním právem pořizovatele databáze	?		
<small>Osobní údaje</small>	4 Obsahuje osobní údaje	?		

Pokud osobní údaje datová sada neobsahuje, rovněž tuto skutečnost prosím v položce Osobní údaje zaznačte.

Příklad:

Podmínky užití distribuce ⓘ

<small>Autorské dílo</small>	1 Neobsahuje autorská díla	?	<small>Jména autorů díla</small>	?
<small>Originální databáze</small>	2 Není autorskoprávně chráněnou databází	?	<small>Jména autorů originální databáze</small>	?
<small>Zvláštní právo pořizovatele databáze</small>	3 Není chráněna zvláštním právem pořizovatele databáze	?		
<small>Osobní údaje</small>	4 Neobsahuje osobní údaje	?		

Závěr

Je třeba nezapomenout, že může nastat situace, kdy dojde ke kombinaci výše uvedených ochran - např. data budou chráněna jak jako originální databáze, tak zvláštními databázovými právy. Je proto nezbytné výslovně ošetřit všechna práva a vyplnit všechny 4 relevantní položky v katalogizačním záznamu.

Pokud bude ve všech 4 případech uvedeno, že daná distribuce tento typ informací neobsahuje, působí katalogizační záznam jako ujištění pro příjemce dat, že s nimi může bezpečně nakládat bez jakýchkoli

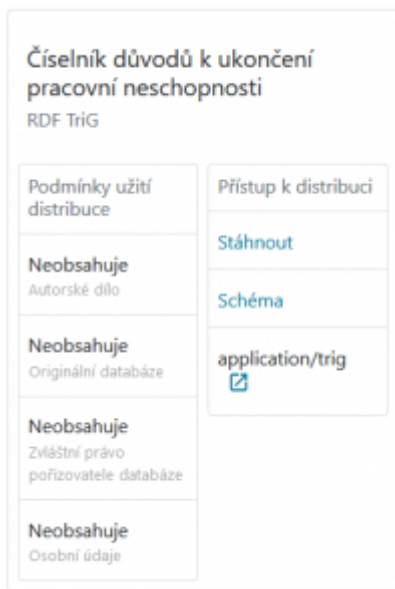
rizik právního omezení.

Příklad ve formuláři:

Podmínky užití distribuce ?

<small>Autorské dílo</small>	1 Neobsahuje autorská díla	?	<small>Jména autorů díla</small>	?
<small>Originální databáze</small>	2 Není autorskoprávně chráněnou databází	?	<small>Jména autorů originální databáze</small>	?
<small>Zvláštní právo pořizovatele databáze</small>	3 Není chráněna zvláštním právem pořizovatele databáze	?		
<small>Osobní údaje</small>	4 Neobsahuje osobní údaje	?		

Příklad, jak to pak vypadá v NKOD:

Pro správné zanesení těchto informací do katalogizačního záznamu užívejte URL odkazující na relevantní texty na webu data.gov.cz.

Při vytváření správného katalogizačního záznamu včetně udělení licencí vám pomůže [interaktivní formulář](#).

Datová sada a její distribuce

Podmínky užití se dle evropského standardu DCAT-AP [připojují k distribuci datové sady](#). Jedna datová sada může obsahovat více distribucí, kde každá z nich může mít rozdílné podmínky užití.

Přehledová tabulka

Následující tabulka představuje obecný přehled sumarizující různé varianty možných ochranných režimů a jejich obecné doporučené řešení.

Pro konkrétní vytvoření katalogizačního záznamu doporučuje využít [průvodce katalogizací datové sady](#).

Kategorie:	Licenční podmínky:	URL v katalogizačním záznamu, pokud distribuce obsahuje data chráněná v této kategorii:	URL v katalogizačním záznamu, pokud distribuce neobsahuje data chráněná v této kategorii:
Autorské dílo jako součást distribuce datové sady (zcela výjimečné)	Pokud mohu, udělím licenci dle podlicenčního oprávnění	Pokud distribuce obsahuje více děl, licenční záznam musí být přítomný u každého díla. „Dílo <Jméno díla> autora <jméno autora>, které je součástí distribuce <název distribuce datové sady> datové sady <název datové sady> je zveřejněno za podmínek licence <uvést licenci - dle oprávnění>.“ URL v takovém případě bude Distribuce datové obsahuje více děl . Pokud je distribuce samostatným dílem, je možné licenci upravit přímo v katalogizačním záznamu. Katalogizační záznam v takovém případě bude Licence CC BY 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).	Distribuce datové sady neobsahuje autorská díla
Originální databáze	Pokud není úředním dílem (většinou je), CC BY 4.0	„Licence CC BY 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)“	Distribuce datové sady není autorskoprávně chráněnou databází
Ochrana zvláštními právy pořizovatele databáze	Pokud se neaplikuje výjimka úředního díla, CC0	„Licence CC0 (https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/)“	Distribuce datové sady není chráněna zvláštním právem pořizovatele databáze
Osobní údaje	Pokud distribuce obsahuje osobní údaje, musím to uvést	Distribuce obsahuje osobní údaje	Distribuce neobsahuje osobní údaje

From:
<https://opendata.gov.cz/> - **Otevřená data**

Permanent link:
<https://opendata.gov.cz/cinnost:stanoveni-podminek-uziti>

Last update: **2021/08/17 20:09**

